

Wymagania edukacyjne z przyrody oraz sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności w klasie 6 2017/18. Zgodnie z podstawą programową nauczania przyrody na II etapie edukacji Program nauczania przyrody w klasach 4–6 szkoły podstawowej „Przyroda, witaj nauczyciel Maria Chromniak, Anna Szczepanowska

Dział 1. Życie w glebie i w wodzie

Zakres treści programowych: Gleba jako środowisko życia organizmów. Organizmy glebowe. Życie w wodzie. Bezkręgowce, ryby i płazy. Przystosowania organizmów do środowiska życia. Pospolite organizmy wodne w najbliższej okolicy.

Osiągnięcia ucznia:

- wymienia organizmy żyjące w glebie,
- opisuje rolę organizmów glebowych w powstawaniu gleby,
- uzasadnia pożyteczną rolę dżdżownic w glebie,
- charakteryzuje warunki życia w wodzie,
- określa bezkręgowce jako organizmy niemające szkieletu wewnętrznego,
- podaje przykłady pospolitych bezkręgowców lądowych i wodnych,
- podaje przykłady pospolitych ryb,
- wskazuje przystosowania ryby do życia w wodzie,
- opisuje proste zależności pokarmowe występujące między organizmami żyjącymi w wodzie,
- rozpoznaje i podaje nazwy pospolitych organizmów wodnych występujących w najbliższej okolicy.

Dział 2. Organizmy najbliższej okolicy

Zakres treści programowych: Rośliny i zwierzęta najbliższej okolicy, w tym rośliny trujące. Rośliny nasienne, mchy i paprocie. Gady, ptaki i ssaki. Gatunkowa ochrona roślin, zwierząt i grzybów.

Osiągnięcia ucznia:

- rozpoznaje pospolite rośliny i zwierzęta występujące w najbliższej okolicy i podaje ich nazwy,
- podaje przykłady roślin trujących występujących w najbliższym otoczeniu,
- rozpoznaje wybrane gatunki roślin trujących i określa niebezpieczeństwa wynikające ze spożycia takich roślin,
- odróżnia rośliny nasienne od mchów i paproci, podaje przykłady roślin nasiennych, mchów i paproci,
- wskazuje różnice między roślinami nasennymi, mchami i paprociami,
- wymienia przykłady gadów, ptaków i ssaków występujących w Polsce,
- wskazuje charakterystyczne cechy gadów, ptaków i ssaków,
- podaje przykłady roślin, zwierząt i grzybów objętych prawną ochroną gatunkową w Polsce,
- wskazuje zachowania przyczyniające się do ochrony przyrody.

Dział 3. Funkcjonowanie organizmów

Zakres treści programowych: Czynności życiowe organizmów. Odżywianie się – samożywność i cudzożywność. Przykłady przystosowań zwierząt do zdobywania pożywienia. Oddychanie jako proces wyzwalający energię. Sposoby rozmnażania się organizmów. Budowa komórki. Jedność świata żywego.

Osiągnięcia ucznia:

- wymienia podstawowe czynności życiowe organizmów,
- określa, na czym polega odżywianie się, oddychanie i rozmnażanie się organizmów,
- podaje przykłady różnych sposobów realizowania czynności życiowych przez różne organizmy,
- krótko przedstawia istotę procesu fotosyntezy,
- uzasadnia znaczenie procesu fotosyntezy w utrzymaniu życia na Ziemi,
- na wybranych przykładach omawia przystosowania zwierząt roślinożernych i drapieżnych do zdobywania pokarmu,
- na wybranych przykładach przedstawia przystosowania zwierząt żyjących w różnych środowiskach do oddychania,
- udowadnia jedność świata żywego, posługując się argumentacją obejmującą: budowę komórkową organizmów, realizowanie tych samych czynności życiowych, reagowanie na bodźce środowiska.

Dział 4. Planeta Ziemia

Zakres treści programowych: Poglądy na budowę wszechświata. Ziemia w Układzie Słonecznym. Globus – model przestrzenny Ziemi. Ruchy obrotowy i obiegowy Ziemi oraz ich następstwa. Lądy i oceany na Ziemi. Życie w morzach i oceanach. Wyprawy i odkrycia geograficzne.

Osiągnięcia ucznia:

- opisuje historyczne poglądy na budowę wszechświata,
- wymienia planety Układu Słonecznego,
- określa uwarunkowania związane z istnieniem życia na Ziemi,
- podaje przyczyny występowania pór roku,
- opisuje globus jako model przestrzenny Ziemi,
- wskazuje na globusie: bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, kierunki główne,
- charakteryzuje ruch obrotowy i obiegowy Ziemi,
- określa skutki wynikające z ruchu obrotowego i obiegowego Ziemi,
- podaje nazwy i wskazuje na mapie świata kontynenty i oceany,
- charakteryzuje życie w morzach i oceanach,
- opisuje wielkie wyprawy i odkrycia geograficzne, w szczególności Krzysztofa Kolumba oraz Ferdynanda Magellana.

Dział 5. Krajobrazy Ziemi

Zakres treści programowych: Strefy klimatyczne na Ziemi. Krajobrazy Ziemi: wilgotnego lasu równikowego, sawanny, stepu, pustyni gorącej, tajgi, tundry i pustyni lodowej. Krajobraz śródziemnomorski, krajobraz alpejski.

Osiągnięcia ucznia:

- wymienia strefy klimatyczne na Ziemi,
- określa wpływ klimatu na życie ludzi, roślin i zwierząt,
- charakteryzuje krajobrazy Ziemi:
 - wilgotny las równikowy,
 - pustynię gorącą,
 - sawannę,
 - step,
 - tajgę,
 - tundrę,
 - pustynię lodową,
- krajobraz śródziemnomorski i alpejski, • wskazuje na mapie rejony występowania poszczególnych stref klimatycznych,
- wyjaśnia przyczyny występowania różnych krajobrazów na Ziemi.

Dział 6. Prawa fizyki

Zakres treści programowych: Właściwości substancji. Gęstość, masa i objętość. Ruch i prędkość. Tarcie i opór. Elektryczność i magnetyzm. Prąd elektryczny w życiu codziennym. Bezpieczeństwo użytkowania urządzeń elektrycznych. Alternatywne źródła energii.

Osiągnięcia ucznia:

- porównuje masy różnych ciał o tej samej objętości,
- opisuje różne rodzaje ruchu,
- wyjaśnia pojęcie *prędkość*,
- określa czynniki, od których zależą siły oporu i tarcia,
- podaje przykłady zjawisk elektrycznych w przyrodzie,
- wymienia źródła prądu elektrycznego,
- opisuje skutki przepływu prądu w domowych urządzeniach elektrycznych,
- uzasadnia potrzebę korzystania z alternatywnych źródeł energii,
- opisuje właściwości magnesów,
- wyjaśnia zasadę działania kompasu.

Dział 7. Powtórzenie wiadomości z przyrody

Dział ten jest działem szczególnym, gdyż zakres jego treści odnosi się do zdobytych przez ucznia wiadomości i kształtowanych umiejętności w ciągu trzech lat nauki przyrody.

Dział 8. Osiągnięcia człowieka

Zakres treści programowych: Rozwój naszej cywilizacji. Obraz nieba nad Polską. Gwiazdozbiory. Osiągnięcia techniki XX wieku. Wkład Polaków w rozwój nauki. Rozwój zrównoważony. Rozwój medycyny.

Osiągnięcia ucznia:

Zakres treści programowych: Obserwacje i doświadczenia jako źródła wiedzy biologicznej. Zasady prowadzenia obserwacji i wykonywania doświadczeń. Właściwości substancji. Przemiany odwracalne i nieodwracalne.
Składniki pogody. Odczytywanie mapy pogody. Graficzne symbole pogody. Rośliny i zwierzęta różnych środowisk. Układy narządów budujące organizm człowieka. Podstawowe funkcje poznanych układów narządów człowieka.
Zasady zdrowego stylu życia. Położenie Polski w Europie. Pasy krajobrazowe i krainy geograficzne. Gospodarka w poszczególnych regionach Polski. Budowa Ziemi. Ziemia w Układzie Słonecznym. Ruchy Ziemi (obrotowy i obiegowy) i ich konsekwencje. Kontynenty i oceany na Ziemi.
Prawa fizyki w świecie przyrody.

- rozróżnia fazy Księżyca,
- wskazuje i podaje nazwy podstawowych gwiazdozbiorów na niebie,
- podaje przykłady osiągnięć techniki,
- wskazuje zależność między rozwojem nauki a osiągnięciami techniki,
- opisuje sylwetki wybitnych Polaków, którzy przyczynili się do rozwoju nauki,
- wymienia najważniejsze osiągnięcia medycyny,
- wyjaśnia potrzebę zrównoważonego rozwoju cywilizacji.

Kryteria oceny i metod sprawdzania osiągnięć uczniów

- obserwacja działań uczniów w klasie oraz podczas zajęć terenowych i wycieczek.
- rozmowa z uczniami,
- pisemne formy sprawdzania osiągnięć uczniów
 - prace klasowe przeprowadzane po zrealizowaniu każdego działu,
 - kartkówki,
 - samodzielne wykonywanie ćwiczeń w zeszytach ćwiczeń oraz, również bez pomocy dorosłych, udzielanie pisemnej odpowiedzi na pytania zawarte w podręczniku.
- udzielanie informacji zwrotnej, skierowanej bezpośrednio do ucznia, krótkiej, rzeczowej, dotyczącej konkretnej sytuacji, oraz zawierającej krótkie wskazówki do dalszej pracy.

Co stanowi podstawę do oceny?

- zarówno wiadomości, jak i umiejętności nabyte przez ucznia,
- zaangażowanie w proces uczenia się,
- pilność,
- systematyczność i rzetelność w pracy,
- umiejętność dokumentowania wyników pracy,
- umiejętność dokonywania samokontroli i samooceny

Odpowiedzi ustne;

Prace pisemne: kartkówki, prace klasowe po zakończonym dziale, projekty, referaty;

Prace domowe;

Sukcesy w konkursach;

Uczeń powinien:

1. Wykonywać wszystkie polecenia, sprawnie pracować
2. Znać treści podręcznika, sprawnie się nim posługiwać,
3. Zgłosić nieprzygotowanie ustne lub pisemne do lekcji po odczytaniu listy obecności
4. Poprawić pracę klasową w czasie dwóch tygodni od momentu otrzymania oceny (ocena niższa niż cztery) w ustalonym przez nauczyciela dniu.

Uczeń nie może:

1. Poprawiać się z kartkówek, odpowiedzi i prac domowych
2. Być nieprzygotowany więcej niż dwa razy w semestrze (nieprzygotowanie obejmuje: brak zeszytu ucznia, podręcznika, atlasu oraz brak jakichkolwiek prac domowych) za trzecim razem ocena niedostateczna